

دو فرقه در یک نگاه

(بررسی اشتراکات فرقه‌های وهابیت و بهائیت)

نگارش: هاتون امینی کمرودی

معاونت پژوهش حوزه علمیه خواهران استان سمنان

موسسه آموزش عالی علمین سمنان

سرشناسه	امینی کمرودی، نرگس خاتون، ۱۳۶۱ -
عنوان و نام پندآور	دو فرقه در یک نگاه : (بررسی اشتراک فرقه‌های وهابیت و بهائیت) / نرگس خاتون امینی کمرودی.
مشخصات نشر	قم: سنابل، ۱۳۹۶.
مشخصات ظاهری	۱۱۴ ص.
شابک	978-600-6485-36-2
وضعیت فهرست	فها
نوع	کتابخانه: ص. ۱۱۱.
موضوع	وهابیه
موضوع	Wahhabiyah
موضوع	بهائیه‌گری
موضوع	Bahai Faith
رده بندی کنگره	۱۳۹۶ ۹۵۸۴/۶/۲۳۸BP
رده بندی دیویی	۵۲۹.۱۹۷
شماره کتابشناسی ملی	۲۸۴۲۸۰۹

نام کتاب: دو فرقه در یک نگاه (بررسی اشتراک فرقه‌های وهابیت و بهائیت)
نویسنده: نرگس خاتون امینی کمرودی
ناشر: سنابل
چاپخانه: زلال کوثر
نوبت چاپ: اول، تابستان ۹۶
شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه
قیمت: ۶۵/۰۰ ریال
تعداد صفحه و قطع: ۱۱۴ صفحه / رقعی

شابک: ۳-۳۶-۶۴۸۵-۶۰۰-۹۷۸

آدرس: قم، بلوار معلم، مجتمع ناشران، واحد ۱۰۸
۰۹۱۹۳۴۹۸۳۶۹

فهرست مطالب

مطلع	۹
مقدمه	۱۱
فصل اول: مراحل پیدایش فرقه‌های وهابیت و بهائیت/۱۷	
گفتار اول: مراحل پیدایش وهابیت	۱۹
الف) تاریخچه وهابیت و بهائیت	۲۰
ب) شخصیت‌های فرقه‌های وهابیت و بهائیت	۲۵
۱. احمد بن حنبل	۲۵
۲. احمد بن تیمیه	۲۶
۳. محمد بن عبدالوهاب	۲۷
ج) نقش استعمار در پیدایش و انتشار فرقه وهابیت	۲۹
گفتار دوم: مراحل پیدایش بهائیت	۳۳
الف) شخصیت‌های فرقه بهائیت	۳۳
۱. شیخ احمد احسانی	۳۳
۲. سید کاظم رشتی	۳۵
۳. میرزا علی محمد باب	۳۶
۴. حسین‌علی نوری (بهاء)	۳۷
ب) نقش استعمار در پیدایش و انتشار فرقه بهائیت	۴۰
۱. علی محمد باب و استعمار	۴۱

۲. حسینعلی بهاء زیر پرچم حمایت استعمار..... ۴۶
۳. انشعاب در بابیت و بهائیت با ترفند استعمار..... ۴۸
- تاریخچه پایه گذاران وهابیت و بهائیت..... ۴۹

فصل دوم: عقاید/ ۵۱

- گفتار اول: عقاید وهابیت..... ۵۳
- الف) بیان برخی از عقاید وهابیت..... ۵۴
۱. دپگاه بیان در مورد خدا..... ۵۴
۲. شفاعت..... ۵۵
۳. دعا و طلب حاجت از غیر خدا..... ۵۶
۴. توسل..... ۵۷
۵. ساختن مقبره..... ۵۷
۶. تبرک جستن به قبور..... ۵۸
۷. زیارت قبور..... ۵۹
۸. ذبح و قربانی..... ۵۹
۹. سوگند خوردن به غیر خدا..... ۶۰
۱۰. نذر..... ۶۰
- گفتار دوم: عقاید بهائیت..... ۶۳
- الف) بیان برخی از عقاید بهائیت..... ۶۳
۱. خدا از نظر باب و بهاء..... ۶۳
۲. نبوت..... ۶۴
۳. امامت..... ۶۶

۴. زکات	۶۶
۵. رستاخیز	۶۷
۶. حکم آزادی ارتباط زنان با مردان بیگانه	۶۷
عقاید وهابیت و بهائیت	۶۹

فصل سوم: اشتراکات/۷۱

گفتار اول: اشتراکات این دو فرقه در پیدایش	۷۵
الف) نقش اسماعیل در پیدایش وهابیت	۷۶
ب) نقش اسماعیل در پیدایش بهائیت	۷۸
۱. مرحله کشف و تربیت علمی محمد باب	۷۸
۲. حسینعلی بهاء و اسماعیل	۸۱
۳. حمایت اسماعیل در تثبیت و انتشار بهائیت	۸۴
۴. حمایت و نقش اسماعیل در تثبیت و انتشار بهائیت	۸۶
گفتار دوم: اشتراکات این دو فرقه در عقاید	۸۹
الف) توحید	۹۰
۱. نظرگاه فرقه وهابیت به اصل توحید	۹۰
۲. نظر بهائیت در خصوص اصل توحید	۹۲
ب) معاد	۹۳
۱. نظر وهابیت در خصوص اصل معاد	۹۳
۲. عقیده بهائیت در خصوص اصل معاد	۹۳
ج) نبوت	۹۵
۱. وهابی ها و اصل نبوت	۹۵

۹۸	۲. نظربهائیت در خصوص نبوت
۹۹	د) امامت
۹۹	۱. عقیده وهابیت در خصوص امامت
۱۰۰	۲. نظربهائیت در مورد اصل امامت
۱۰۲	ه) عدالت
۱۰۲	۱. بهائیت و اصل عدالت
۱۰۳	۲. بهائیت و اصل عدالت
۱۰۵	اشتراکات و بیت بهائیت
۱۰۷	جمع بندی
۱۰۹	پیشنهادهای
۱۱۱	کتابنامه

مطلع

آنگاه که خداوند آدمی را خلق کرد و بر زمین هبوط داد تا به اکنون و تا آن زمان که صالحان وارث زمین شوند، انسان ها در کشش دو قدرت درگیرند: قدرت عقل و نفس. خداوند با هدف تکامل انسان - با عبودیت او شکل می گیرد- دین را به همراه رسولان خود به مردم عرضه کرده تا از این مسیر به هدف تعالی خود برسند؛ اما آنان که در کشش نفس سیری ناپذیریشان، مسلک هایی خلق کردند که پاسخگوی شهوت نفسشان باشد و در کنایان عده ای دیگر- آنان نیز در دام این کشش افتادند- به این مسلک ها گرایش یافته و گمان خود پای به عرصه عرفان و نظر از نوع دیگر شدند.

تفاوت عرفان حقیقی که از مدیریت نفس آدمی آغاز و به شناخت رحمانی منجر می- شود با عرفان های زواید، که در همان دایره نفس آغاز و انجامش محدود است؛ در همان نتیجه آن است که یکی به تکامل و دیگری به تسلسل می رسد؛ اما به راستی برای گرفتار نشدن در این کشتی نفس و خرد چه باید کرد؟ برای نیفتادن در دام شیادان معنویت فروش چاره چیست؟

پاسخ آن است، از آنجاکه تمام مذاهب، طوایف و رسوم در دو عرفان در دایره شناخت است؛ نخست باید به مکاتب فکری شناخت پیدا کرد چون شناخت به انسان امکان تحلیل صحیح، نتیجه گیری، تصمیم گیری و تصمیم سازی می دهد؛ اما آن چه امروز در کنار مکاتب متعدد عقیدتی، سیاسی، اجتماعی و اقتصادی- با انگیزه های گوناگون شکل گرفت- امت اسلام را در دو فرقه نشانه کرده، دو فرقه وهابیت (در اهل سنت) و بهائیت (در تشیع) است که این تشیع در راستای شناخت اشتراک این دو فرقه می باشد تا از این رهیافت، اسلام راستین را از این فرق جعلی باز شناسیم که نتیجه اش راسخ تر بودن در عرفان حقیقی و مکتب فکری اصیل و عدم انحراف در مسیر تکامل و قرب الی الله خواهد بود؛ از این رو «مدیریت است» بر آن شد برای نهادینه کردن اسلام اصیل محمدی و جلوگیری از انحراف عقیدتی و فکری به انتشار این تحقیق بپردازد.

معاونت پژوهش

مدیریت حوزه علمیه خاوران استان سمنان

مقدمه

دردناک‌ترین مسأله در جهان اسلام «تکثرو پیدایش مذاهب‌ها» است که استعمارگران از این برای ضربه زدن به اسلام و رسیدن به مقاصد خود استفاده کرده‌اند.

از جمله کارهایی که استعمارگران برای رسیدن به اهداف سیاسی، اجتماعی، فرهنگی و غیره انجام دادند این است که اقدام به فرقه‌سازی و ابداع مذاهب استعماری نمودند.

در بین شیعه فرقه انجیلی به نام شیخیه که بعدها از آن بابیه به وجود آمد و به بهائیه منتهی شد ظهور پیدا کرد و در میان اهل سنت نیز فرقه افراطی وهابیت بوده است که پایه‌گذار اصلی آن ابن تیمیه بوده که بعدها محمد بن عبدالوهاب اشاعه دهنده افکار ابن تیمیه بوده است.

یکی از عوامل مهمی که دست نشانده‌ها و استعمار از آن برای ایجاد فرقه استفاده کردند جهل، ناآگاهی و تعصب کورکورانه مسلمانان نسبت به عقاید دیگر مذاهب بوده است که هر کدام خود را بهتر از دیگری می‌دانستند و یکی خود را مسلمان می‌دانسته، دیگری را مشرک قلمداد می‌کرد.

در حقیقت اختلاف بین شیعه و سنی همین پیدایش فرقه‌ها در میان آنان به ترفند استعمارگران و دشمنان قسم خورده اسلام است.

فرقه‌سازی و فرقه‌گرایی پدیده نامبارکی است که همه ادیان کلاسیک و غیر کلاسیک به آن مبتلا هستند چنان‌که فرق سه‌گانه پروتستان، کاتولیک و ارتدوکس

در مسیحیت، اناجیل اربعه، یهودیت رادیکال، کلیمیان و تغییر چندباره‌ی متون کتب مقدس ادیان گواه بر این مدعا است (توفیقی، ۱۳۷۹، ص ۱۶)؛ اما اسلام با دو نوع فرقه‌گرایی یعنی در اصول و فروع، مواجه شد در اصول، جدا شدن بخشی از مسلمانان از پیکره اسلام اصیل که بلافاصله پس از رحلت رسول خاتم صلی الله علیه و آله صورت پذیرفت؛ اما در فروع - بازگشتش به اصول اجتناب ناپذیر بود - نیز از همان قرن نخستین اسلامی با شکل‌گیری کیسانیه در تشیع و مرجئه در تسنن آغاز شد. گستردگی فتنه‌سازی و فرقه‌گرایی را از زمان امام صادق علیه السلام بیشتر شاهد هستیم؛ اما به عبارتی این انحرافات علمای فن نیز با پیروی از ائمه هدی علیهم السلام به نقد مبانی فرق منحربه به شوق گوناگون از جمله مناظره‌ها و مکاتبه‌ها می‌پرداختند.

در ادامه این گرایش‌ها شاهد محرم فرقه‌سازان - که از ابتدا دست دشمنان دین در لباس‌های مختلف، گاهی اهل سقاخانه گاهی معاویه و بنی امیه و درپانصد سال اخیر انگلیسی و مجموعه استعمارنرین بنست آن بودند - به بحث مهدویت که در اصطلاح تنولوژیکی (علم ادیان) به فتوریزم معروف سواهی) مشهور است، هستیم که گسترش مدعیان دروغین در طول قرون، گواهی بر این مدعا است. از جمله این مدعیان که در قرن یازدهم به این سو، فتنه بایست را شکل داد و بعد از آن بهائیت را می‌توان نام برد که این انشعاب به شدت، جغرافیای مذاهب مسیح را به چالش کشید؛ اما گویا این انشعاب تنها یک انشعاب درون مذهبی نبود بلکه با تقویت مادی و معنوی از سوی استعمار، فضای سیاسی جامعه تشیع، خصوصاً ایران توسط این فرقه ملتهب شد.

با بررسی در حوزه فرقه‌شناسی با توجه به همزمانی تقریبی این فرقه با فرقه

وهابیت لزوم بسط بحث در هر دو فرقه بیشتر احساس شد، و با توجه به مشکلات عدیده‌ای که این فرقه در راستای تحقق هدف واحد استعماری که همان تضعیف امت اسلام بود برای مسلمانان به وجود آوردند، محققان متعهد را بر آن داشت تا با تبیین مبانی آن‌ها و پاسخ به شبهاتشان بیشتر جانمایه اعتقادیشان را روشن سازند.

این نوشتار در راستای تحقق همین وظیفه دینی با معرفی اصول مبنایی این دو فرقه و بازخوانی تاریخچه و مراحل پیدایش آن‌ها به بررسی برخی از اشتراکات این دو فرقه در حوزه‌های یاد شده می‌پردازد که نتیجه آن اثبات این مدعاست که آبشخور هر دو فرقه ارتدادی است که استعمار با انشعابات درون مذهبی با هدف تضعیف امت اسلام جادان اسلام است، که به گفته مستر همفر - پدیدآورنده و رشد دهنده محمد بن عبدالوهاب - انتقام فتح غرب توسط مسلمین، بعدها شکست آخرین دژ آنان یعنی قسطنطنیه - توسط سلطان محمد فاتح - است.

هر کاوش علمی به مقتضای احساس نیاز آن صورت می‌گیرد، از آنجایی که در حوزه جنگ نرم یکی از اهداف آن سست کردن مبانی اعتقادی جامعه است مسلک وهابیت و بهائیت نیز در همین راستا پایه‌گذاری شد؛ بررسی مراحل پیدایش، عقاید و اثبات اشتراکاتشان به ما کمک می‌کند تا بهتر در فضای چند رنگ ایجاد شده مذهبی، از هندسه اعتقادی خود حراست کنیم.

بنابراین ضرورت این نوشتار احساس نیاز جامعه فکری به شناخت جریان‌های مذهبی معارض با اسلام ناب محمدی است، و هدف آن تبیین اشتراکات آن‌ها است که از دوسو و در دو مذهب، در راستای اهداف استعماری در قالب جنگ نرم شکاف اعتقادی ایجاد کردند.

اهداف این تحقیق، بررسی اشتراکات فرقه وهابیت و بهائیت از نظر مراحل پیدایش و عقایدشان می باشد.

فوائد این تحقیق در حوزه علوم انسانی بوده و از این رو لبیک به فرمایشات مقام معظم رهبری در این خصوص است و بخشی دیگر از سخنان ایشان در حوزه جنگ نرم محقق می شود زیرا یکی از ابزارهای جنگ نرم - که در اتاق فکر ابوعلماء بر روی آن سرمایه گذاری شده است - تغییر جغرافیای اعتقادی جامعه، هدف است.

از فوائد دیگر این تحقیق، بازشناسی شخصیت های اثرگذار در این فرقه ها است و این امر کمک می کند تا با شناختن عقاید آنان به ملاک ها و معیارهایی دست یابیم که براساس آن سایر شخصیت ها و عقاید همسوی معاصر را بهتر بشناسیم.

با تبیین موضوع مورد تحقیق صفحه ای دیگر از مقاصد فرقه سازان شریعت سوز روشن می شود.

از دیگر فوائد این موضوع می توان به روشن شدن تصویر سیاه استعمار در به چالش کشیدن توان امت اسلام در مدیریت جامعه مذهبی خود نام برد، که با فرقه سازی ها اتفاق می افتد.

با توجه به اهمیت موضوع، از دیرباز بررسی، نقد و تحقیق این دو فرقه مورد توجه بوده است، چنانچه کثرت تألیفات، پایان نامه ها و مقاله ها در موضوع های مختلف حوزه فرقه شناسی مؤید ادعای ما است؛ اما در این تحقیق، پایان نامه هایی که در حوزه فرقه وهابیت و بهائیت نگاشته شده است به دو مورد آن اشاره می کنیم:

الف) پایان نامه سمانه قدوسی با عنوان «بررسی اجمالی تاریخ و عقاید وهابیت» در تحقیق وی بعد از کلیات در فصل دوم آن به مرزهای توحید و شرک در عبادت اشاره کرد، در فصل سوم بنیانگذاران فرقه وهابیت (ابن تیمیه، آرای محمد عبدالوهاب) را مورد بررسی قرار داده است و فصل چهارم به بررسی برخی از افکار این فرقه (توسل، تبرک، شفاعت...) پرداخت.

ب) تحقیق پایانی فاطمه یوسفیان با عنوان «تحلیل مباحث اصول و فروع فرقه بهائیت» است که شامل موارد زیر می باشد: ۱. زندگی نامه باب ۲. بعضی از عقاید بهائیت ۳. مائیداد پس از پیروزی انقلاب اسلامی ۴. اتحاد بهائیان و صهیونیسم؛ اما آنچه سبب شد تا به این موضوع بپردازیم آن است که علیرغم بحث ها و تحقیقات فاضل صورت گرفته، به اشتراکات این دو فرقه در زمینه مراحل پیدایش و عقایدشان به شکل هم مان پرداخته نشده است از این رو برآن شدیم تا به بررسی برخی اشتراکات این دو فرقه در موضوعات مورد اشاره بپردازیم. این تحقیق به اعتبار نوع و هدف تحقیق بنیادی و تا حدودی کاربردی می باشد و موضوع آن دینی و ماهیت آن توصیفی و تاریخی است که روش کتابخانه ای از طریق فیش مطالب جمع آوری شده و در نهایت ارزیابی تدوین گردیده است. هرکار تحقیقی و پژوهشی که انجام می گیرد همواره با مشکلات و محدودیت هایی همراه است در این تحقیق عدم دسترسی به کتاب های فرقه های وهابیت و بهائیت، غنی نبودن کتابخانه های شهرستان و کمبود زمان برای انجام تحقیق از مشکلات تدوین این تحقیق بود.

در پایان از راهنمایی های استاد گرانقدر «سرکار خانم فاطمه شکری» و همچنین از زحمات مسؤولین محترم «مؤسسه آموزش عالی حوزوی عصمتیه سمنان» کمال

تشکر را دارم.

شایسته است از استاد مشاورم «حجت الاسلام والمسلمین آقای زین العابدین گلایری» که با راهنمایی‌های گرانقدرشان مشکلات این مسیر را برایم هموار ساخته‌اند قدردانی و تشکر نمایم و از خداوند متعال برای آنان سلامتی و طول عمر با عزت خواهانم.

نرگس خاتون امینی کمروزی

www.ketab.ir